

Stykke Fedtebrød er en saadan Afgrund af Vre og Følelse af Stolthed, at de to ikke hurtig mødtes. Altsaa, det lægger jeg ikke stor Vægt paa.

Jeg vil sige til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (B. Holm) at han fortænter jeg sandelig ikke i, at han gjør det størst mulige Numer ud af den Sag. Hvis jeg stod paa hans Plads, kunde jeg sikkert være fristet til at gjøre det Samme, saa det kan jeg godt forstaa. Der er dog enkelte af det ærede Medlems Argumenter, som jeg vil fremdrage. Han skal være forsigtig med Argumenter, det er farligt at bruge Argumenter, som slaa for høit; thi da slaa de undertiden tilbage og ramme den, der har brugt dem, og det gjælder ogsaa hans Klasselov. Det ærede Medlem vilde angribe dette Lovforslag derved, at det skulde være en Klasselov; jeg vil nu sige om dette Forslag, at jeg anser det ikke for en Klasselov. Jeg anser dette Lovforslag og de Foranstaltninger, vi her ere i Begreb med at træffe, for et Samfundsanliggende af den allerstørste Betydning for vort Land. Ja, det gjør jeg; naar der her er Tale om at føre 50 Mill. Kr. ind i vort Land fra et fremmed Land, saa er det et Samfundsanliggende af den allerstørste Betydning. Men selv om det var en Klasselov, tror jeg dog ikke, at det er det ærede Medlem, der skal komme her i Salen og angribe det af den Grund. Hvor mange af vore sociale Reformers er der, som strax paa første Haand komme alle Landets Borgere til Gode? Det er ikke mange. I de fleste Reformlove ville vi søge Fremstridtet ad den Veie, at det først kommer den enkelte Klasse til Gode, som Loven nærmest har for Øie, og først gennem dennes Betydning for Samfundet det hele Samfund. Hvad vil det ærede Medlem sige om Klasselove, naar han f. Ex. kommer med sin Normalarbejdsdag, er det ikke en Klasselov? Eller med en Lov om Søndagsarbejde og Buttkernes Lukning, er det ikke Klasselov? Eller om Alderdomsforsørgelse for Arbejderne, om Sygetasser eller Eftergivelse af Fattighjælp; er det ikke altsammen Klasselove? Derjom det ærede Medlem vil forbyde os at vedtage Klasselove, maa det ærede Medlem passe paa, at ikke hele hans Arsenal ramler overende. (Afbrydelse) Jo, det er Love, som i første Række kommer enkelte Samfundsklasser tilgode, og som igjennem denne Samfundsklasse faar Betydning for det Hele, kommer Samfundet tilgode. Ganske paa samme Maade med denne Lov her. Nu siger jeg ikke det for at hævne mig, naar det ærede Medlem kommer med

sine Klasselove; tværtimod, saa skal jeg samle gloende Kul paa hans Hoved og vise ham, at jeg kan godt stemme for en Lov, selv om det er en Klasselov. Jeg vil sige, at selv om en Lov, saa langt vi kunne se, kun kommer en enkelt Klasse tilgode, kunde det, at vi gjorde noget Godt for denne enkelte Klasse, alligevel være fuldstændig berettiget i og for sig. Man kan ikke, tror jeg, ophjælpe en enkelt Klasse uden derved mere eller mindre at hjælpe paa hele Samfundet. Det Argument anser jeg derfor for temmelig ilde valgt af det ærede Medlem, og det gjaldt om adskillige andre af hans Argumenter. Naar han f. Ex. klager over, at Arbejderne her skulle leve af Agerbrugets Affald, hvad er det da for Talemaader? Tror det ærede Medlem, at den franske Arbejder drikker Champagne? Nei, det gaar saaledes hele Verden over, at ethvert Land udfører sine bedste og fineste Varer, Luxusvarerne, fordi det er dem, de faae de bedste og fineste Priser for, Luxuspriserne. De simplere Varer beholde de hjemme og købe dem, efter som de have Raad dertil. Det er ingen Uret mod de danske Arbejdere, at de ikke spise Luxusmør, thi det er ikke Arbejdernes Lod noget Sted i Verden at købe første Sort Varer. Det er der ikke Noget at gjøre ved. (Afbrydelse) Ja, nu komme vi strax til Surrogaterne og Kunstsmørret. Jeg vil tilsidst sige, inden jeg forlader disse sentimentale Argumenter, at det er der Sagen, der har bestridt over for mig, at hele denne Arbejderinteresse tilsidst er en Illusion. Det erkjendte og laa det ærede Medlem fra Stege (Bojsen) at hele Kunstsmørrets Værdi beroede paa den Illusion, at det skulde være Smør. (Bojsen: Nei!) Ja, ja, det ærede Medlem jagde ved Siden deraf: Det er ikke blot en Illusion, men ogsaa Noget, som hjælper til at faae det grove Brød til at glide. Men faar Kunstsmørret det grove Brød til at glide bedre ned ved andet end ved den Illusion, at det er Smør? Ellers vilde Fedt faae det til at glide ned akkurat med samme Virkning. Det er klart, at hele Kunstsmørrets Værdi hviler paa den Illusion, at det er Smør. Derjom der nu her var for Smaamanden og Arbejderen en virkelig reel Interesse i denne Sag, saa maatte vi meget omhyggelig overveie denne Interesse imod hele Landbrugets Interesse. Selvfølgelig maatte vi det. Men naar hele den Arbejderinteresse, der er i denne Sag, ikke er andet end den Illusionsfornøielse, som Konsumenterne søge i den ganske unyttige og taabelige Indblanding af denne farvede Tælle i Smørret, saa siger jeg, at naar jeg staar overfor en saa unyttig Indblanding, og jeg